

ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੀਨੀਅਰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਰੋਕਥਾਮ ਟੂਲਕਿੱਟ

ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ

IWIN ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਵੂਮਨਜ਼
ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ

ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਵੂਮਨਜ਼ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਨੈਟਵਰਕ (IWIN) ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੀਨੀਅਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗੀਆਂ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਟੂਲਕਿੱਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੂਲਕਿੱਟ IWIN ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਭਾਗ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ IWIN ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਨੈਟਵਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਓ।

IWIN ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਰਥਿਕ ਠੱਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਮੁਦਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧ ਹਾਂ। ਸਮੁਦਾਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੀਨੀਅਰ ਔਰਤਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਔਰਤਾਂ, ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਉਪਕਰਣ ਹੋਣ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਲੀ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਟੂਲਕਿੱਟ ਸਧਾਰਨ ਕਦਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਟਿੱਪਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਾ ਸੂਚੀ

01

ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਸੰਵੇਧਨਸ਼ੀਲ ਸਮੁਦਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

02

ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਝਣਾ

ਧੋਖਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੀਨੀਅਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੱਗ ਕਿਵੇਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ

03

ਅਧਿਆਨ ਸਾਰ

ਨੱਗੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਖੋਜ ਨਤੀਜੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਔਰਤਾਂ, ਆਮ ਨੱਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

04

ਟੂਲਕਿੱਟ ਚੈਕਲਿਸਟ

ਆਮ ਨੱਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਧੋਖਾ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਆਮ ਨੱਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

- ਫਿਸ਼ਿੰਗ/ਈਮੇਲ ਨੱਗੀਆਂ
- ਫੋਨ/ਵੋਇਸਮੇਲ ਨੱਗੀਆਂ
- ਪ੍ਰਵਾਸੀ/ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਨੱਗੀਆਂ
- ਲਾਟਰੀ/ਇਨਾਮ ਨੱਗੀਆਂ

ਆਮ ਨੱਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ

- ਪਰਿਵਾਰਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਜਾਂ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਨੱਗੀਆਂ
- ਸਮੁਦਾਇਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੱਗੀਆਂ
- ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੱਗੀਆਂ

05

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਸੁਝਾਅ

ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤ ਜੋ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

06

ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਆਪਣੇ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੋ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ

07

ਤੁਹਾਡੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਛਾਣ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਕਾ: ਇੱਕ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਟੂਲ

ਸ਼ੱਕੀ ਕਾਲਾਂ, ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਫਲੋਚਾਰਟ

08

ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੱਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਲੋਕ — ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਮੁਦਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ — ਵਿਲੱਖਣ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹੀਏ। ਇਹ ਟੂਲਕਿੱਟ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੀਨੀਅਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਖਾਏਗਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:

1. ਸੰਭਾਵਿਤ ਠੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ।

- ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ।
- ਅਣਜਾਣ ਲਿੰਕਾਂ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

2. ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰੋ।

- ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਇਨਸ਼ੇਰੈਂਸ (SIN) ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਵੇਰਵੇ ਫੋਨ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝੇ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰੋ।

3. ਲੋੜ ਹੋਣ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਓ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਦਮ ਉਠਾਓ।

- ਠੱਗੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਐਂਟੀ-ਫ੍ਰੱਡ ਸੈਂਟਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ।

ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਝਣਾ

ਧੋਖਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੈਸਾ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਠੱਗ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੀਨੀਅਰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਮੁਦਾਇਕ ਜੁੜਾਵ ਜਿਹੇ ਕਾਰਕ ਠੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ ਔਖਾ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ?

ਸਾਡੇ ਸਮੁਦਾਇਕ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲੀ ਕਿ:

- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਠੱਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ, ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਧੋਖਾਧੜੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਵਾਹ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਧਾਰਨ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਕਦਮ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰੋਤ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਾਥੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਅਧਿਆਨ ਸਾਰ

ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ

1. ਆਪਣੇ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰੋ

ਆਪਣੇ ਫੋਨ, ਟੈਬਲੇਟ, ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਐਂਟੀਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਮਾਲਵੇਅਰ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੋ। ਆਪਣੇ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੋ। ਅੱਪਡੇਟਾਂ ਨੂੰ ਆਟੋਮੈਟਿਕੈਲੀ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਟ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੈਚਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਗਵਾਓ।

2. ਜੇ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ

ਠੱਗ ਆਨਲਾਈਨ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਪਤਾ, ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ, ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋ।

3. ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਕਰੋ

ਪੁਰਾਣੇ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਠੱਗ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਬਿਲਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਡ ਨਾ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਣ।

4. ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋ

ਹਰ ਆਨਲਾਈਨ ਖਾਤੇ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪਾਸਵਰਡ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੋਈ ਪਾਸਵਰਡ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਖਾਤੇ ਲਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਖਾਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲੋ।

ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹਨ — ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਫੋਕਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਹਾਲੀਆ ਅਧਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਆਮ ਠੱਗੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਫਿਸ਼ਿੰਗ/ਈਮੇਲ ਠੱਗੀਆਂ

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ

ਸਮੁਦਾਇਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਠੱਗੀਆਂ

ਫੋਨ ਜਾਂ ਵੋਇਸਮੇਲ ਠੱਗੀਆਂ

ਲਾਟਰੀ/ਇਨਾਮ ਠੱਗੀਆਂ

ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਠੱਗੀਆਂ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਐਮਰੂਜੈਂਸੀ ਜਾਂ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਠੱਗੀਆਂ

ਟੂਲਕਿੱਟ ਚੈਕਲਿਸਟ

ਠੱਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਕਿਸਮਾਂ

ਫਿਸ਼ਿੰਗ/ਈਮੇਲ ਠੱਗੀਆਂ

ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਠੱਗ ਨਕਲੀ ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਟੈਕਸਟ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰੋਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ, ਜਾਂ ਯੂਟਿਲਟੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ:

ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪਾਸਵਰਡ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਲੌਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਕਾਂ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।

ਫੋਨ ਜਾਂ ਵੋਇਸਮੇਲ ਠੱਗੀਆਂ

ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਠੱਗ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੂਟਿਲਟੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ:

ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਰੇਵਨਿਊ ਏਜੰਸੀ (CRA) ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਕਾਲ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿਓ ਅਤੇ ਅਸਲ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ SIN ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਸਾਂਝੀ ਕਰੋ। ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੋਇਸਮੇਲਾਂ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਠੱਗੀ

ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਠੱਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ:

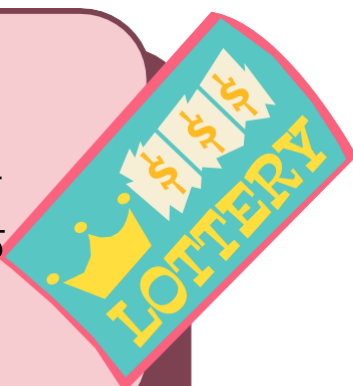
"ਇਹ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ \$2,000 ਦੇਣੇ ਹਨ।"

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕਦੇ ਵੀ ਫੋਨ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਲਾਟਰੀ ਠੱਗੀਆਂ

ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ:

"ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਰ ਜਿੱਤੀ ਹੈ! ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਲਈ \$500 ਭੇਜੋ।"

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਨਾਮਾਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਜੋ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਟੂਲਕਿੱਟ ਚੈਕਲਿਸਟ

ਆਮ ਠੱਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਜਾਂ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਠੱਗੀ

ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ: "ਨਾਨੀ, ਮੈਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।"

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੁੱਛ ਕੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਜੋ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।

ਸਮੁਦਾਇਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਠੱਗੀਆਂ

ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਠੱਗ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾਨ ਮੰਗਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ:

ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਚੈਰਿਟੀ ਦਿਵਾਲੀ ਜਾਂ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੌਰਾਨ ਦਾਨ ਮੰਗਦੀ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੈਰਿਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਰੋ। ਸਿਰਫ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਾਨ ਕਰੋ।

ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਠੱਗੀਆਂ

ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਲ ਜਾਂ ਪੌਪ-ਅੱਪ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ "ਮਦਦ" ਲਈ ਪੈਸਾ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ:

ਇੱਕ ਪੌਪ-ਅੱਪ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, "ਚਿਤਾਵਨੀ: ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਫੈਕਟਡ ਹੈ! ਹੁਣ ਇਸ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ।"

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

ਅਣਜਾਹੇ ਪੌਪ-ਅੱਪਸ ਤੋਂ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਥਾਨਕ ਮੁਰੰਮਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਉਪਾਅ

ਠੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਕਦਮ

ਜੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤ ਦੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਜਲਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ: ਠੱਗ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ: ਠੱਗ ਪਾਸਵਰਡ, ਪਿਨ, ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਪਤ ਰੱਖਣਾ: ਠੱਗ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

→ **ਰੁਕੋ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ:** ਸੋਚਣ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਲਓ। ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।

→ **ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ:** ਆਪਣੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖੋ।

→ **ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ:** ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਉਪਾਅ

1. ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਟਿੱਪਸ

- ਆਪਣੇ ਔਨਲਾਈਨ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਜਾਂ ਪਾਸਫਰੇਜ਼ ਵਰਤੋ।
- ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁੱਟੋ।
- ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਰੱਖੋ।

2. ਆਰਥਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ

- ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਅਜੀਬ ਸਰਗਰਮੀ ਪਛਾਣ ਸਕੋ।
- ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਵਾਇਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭੇਜੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ।
- ਫੰਡਰੇਜ਼ਰਾਂ ਜਾਂ ਚੈਰਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ।

3. ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ

- ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਫੋਨ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਰੱਖੋ।
- ਐਂਟੀਵਾਇਰਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰੋ।
- ਅਣਜਾਣ ਐਪਸ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲਿੰਕਾਂ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਚੈਕਲਿਸਟ: ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਧਾਰਨ ਕਦਮ

☐

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

☐

ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

☐

ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਟੈਕਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਕਾਂ ਜਾਂ ਐਟੈਚਮੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ।

☐

ਸ਼ੱਕੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ।

☐

ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰੋ।

☐

ਅਣਜਾਣ ਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੋਇਸਮੇਲ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਠੱਗੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੋ ਅਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।

ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ

ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ
ਇਹ ਪੰਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਮਦਦਗਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ
ਵਿਹਾਰਕ ਸੁਝਾਅ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ

- ਠੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਧੋਖਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੋ।

ਸਮੁਦਾਇਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

- ਸਥਾਨਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੋ। ਜੇ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹੋ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੁਦਾਇਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ।

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

- **ਸੰਪਰਕ ਖਤਮ ਕਰੋ:** ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕੋ।
- **ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰੋ:** ਈਮੇਲਾਂ, ਟੈਕਸਟਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ।
- **ਧੋਖੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ:**
  - ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਐਂਟੀ-ਫ੍ਰੈਡ ਸੈਂਟਰ: **1-888-495-8501**
  - ਸੀਨੀਅਰ ਸੇਫਟੀ ਲਾਈਨ: **1-866-299-1011**
  - ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰੋ: ਸਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸੰਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ।

ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ, ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੋ।

ਇਸ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਕ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਕਾਲਾਂ, ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਹੀ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਣ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ੱਕੀ ਕਾਲਾਂ, ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕੀ ਇਹ ਧੋਖਾ ਹੈ?

ਧੋਖੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਕ

ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕਰੋ

ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ

ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ

ਕਦਮ ਉਠਾਓ

ਕੀ ਉਹ ਪੈਸਾ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ?

ਕੀ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ?

ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ?

ਕੀ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਣਜਾਣ ਹੈ?

ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਪੁਛੋ।

ਅਧਿਕਾਰਤ ਚੈਨਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਠੱਗੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ।

ਸੰਪਰਕ ਰੋਕੋ।

ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕਰੋ

- ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ (ਪਾਸਵਰਡ, SIN, ਬੈਂਕਿੰਗ ਵੇਰਵੇ)।
- ਗਿਫਟ ਕਾਰਡਾਂ ਜਾਂ ਵਾਇਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਚੋ।
- ਜੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।
- ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਅਣਪਛਾਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਠੱਗ ਇਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ।
  - ਜਿਵੇਂ: ਤੁਹਾਡਾ ਬੈਂਕ ਕਦੇ ਵੀ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡਾ PIN ਨਹੀਂ ਮੰਗੇਗਾ।

ਅਤਲਾਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ

- ਠੱਗ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਅਣਜਾਣ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਜੋ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਜਿਆਦਾ ਦੇਸਤੀ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰੋ—ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।
- ਉਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਜੋ "ਬਹੁਤ ਔਛੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ," ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਟਰੀ ਜਿੱਤਣਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ

- ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਲਓ; ਠੱਗ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਨੰਬਰਾਂ ਜਾਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਕੇ।
- ਸਲਾਹ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ, ਦੇਸਤ, ਜਾਂ ਸਮੁਦਾਇਕ ਨੇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
- ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਔਨਲਾਈਨ ਕਰੋ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, "CRA ਠੱਗੀ" ਦੀ ਖੋਜ ਕਰੋ) ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਠੱਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ!

ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਏ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਟੂਲਕਿੱਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਛੋਟੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ:

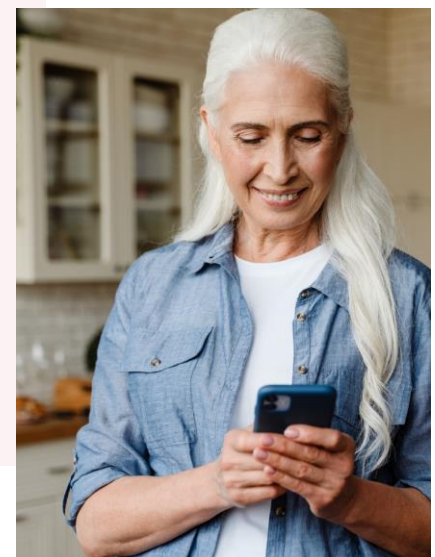
ਧੋਖਾਧੜੀ ਟੂਲਕਿੱਟ ਸਰਵੇਖਣ

ਧੰਨਵਾਦ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੋਕਸ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨਮੋਲ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਟੂਲਕਿੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਫੋਕਸ ਗਰੁੱਪ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਸਾ ਤਲਤ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ) ਅਤੇ ਹਿਊਮਨ ਐਂਡੇਵਰ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਫੰਡਿੰਗ

ਇਸ ਟੂਲਕਿੱਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਊ ਹੋਰੀਜ਼ੋਂਸ ਫਾਰ ਸੀਨਿਯਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (NHSP) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫੰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਸਵੀਕਾਰੀ

IWIN ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਰਥਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ **IWIN** ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ!

✉ info@iwinca.ca

🌐 www.iwinca.ca

ਸਾਡੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ!

IWIN ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਵੂਮਨਜ਼
ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਨੈਟਵਰਕ

ਫੰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੁਆਰਾ:

ਨਿਊ
ਹੋਰੀਜ਼ੋਂਸ ਫਾਰ
ਸੀਨਿਯਰਜ਼
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੈਨੇਡਾ